

LABUTÍ DŮM

SVĚT PRVOREPUBLIKOVÝCH SNŮ

Daniela Krolupperová
Ilustrace Eva Chupíková

Mladá fronta

Labutí dům

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

mladá fronta

Daniela Krolupperová
Labutí dům – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

LABUTÍ DŮM

SVĚT PRVOREPUBLIKOVÝCH SNŮ

Daniela Krolupperová

Ilustrace Eva Chupíková

Mladá fronta

OBSAH

1924	Krabička s poklady	8
	Labutí dům.....	14
	Dívka ze salonu.....	20
	První dotek hedvábí	25
	Halenka z hadrů.....	31
	Šicí stroj	38
	Půjde to opravit?	46
	Sen o rychlých kolech.....	53
	Sen o salonu	59
1927	Nový byt.....	66
	U slečny profesorky	72
	Oběd se soudcem	78
	Překvapivé pozvání	84
	V kavárně	91
	Neuvěřitelná nabídka.....	98
	V pavlačovém domě	104
	Šaty dělají konstruktéra	111
	První den v salonu	118
1928	Návštěva biografu	126
	Nečekané setkání.....	133
	Čaj se slečnou továrníkovou.....	140
	S Fínou v kavárně	147
	Hurá do práce.....	154
1930	Smutné stěhování.....	164
1932	Rézi obléká filmovou divu.....	174

1924

KRABÍČKA S POKLADY

Rézi odhrnula záclonku a vykoukla na pavlač. Byla prázdná. Když se pořádně natáhla, uviděla, že i dvůr byl prázdný. Pepan a ostatní kluci teď jistě čtali do míče na plácku u staveniště. Prima. Může si být jistá, že nebudou oknem nakukovat do kuchyně a strkat nos, kam nemají.

Vzala židli a přistavila ji ke kredenci. Vyzula si dřeváky, přidržela sukni, vylezla na židli a opatrně se natáhla. Vzadu za svátečními hrníčky po vídeňské babičce nahmatala plochou černou krabičku. Pomalu ji vyndala. Otevřela, nakoukla dovnitř a usmála se. Všechny poklady byly na svém místě. Kulatý lesklý červený korálek, který našla v trávě v parku; kousek pavího pera, co hrálo všemi barvami; pět hliněných kuliček – vyhrála je nad Edou, jo, vážně nad Edou – tím mistrem; vzácný kamínek ve tvaru srdíčka, takový nikdo neměl; kousek krajkové stuhy a složený list ohmataného papíru. Rézi vzala krabičku do obou rukou a seskočila ze židle. Posadila se do kouta na lavici. Tam opatrně rozložila zažloutlý papír.

Co na něm bylo, znala nazpaměť. Ale stejně ho pokaždé rozkládala se zatajeným dechem. Nad přední stranou obálky loňského vánočního čísla časopisu *Elegantní Praha* se vždycky zasnila. Pořád si pamatovala ten šťastný den, kdy ji našla na lavičce v parku. Bylo to na jaře, snad to byl důvod, že někdo tenhle krásný obrázek zahodil. Nebo spíš zapomněl. Anebo ztratil?

Dívala se na fotografii půvabné dámy v nádherných večerních šatech. Fotografie byla ostrá, ale samozřejmě nemohla zachytit barvy. V popisu pod ní stálo, že šaty jsou červené. Rézi by ale zajímalo, jestli jsou spíš temně rubínové, nebo ostře červené, jestli náhodou nejsou nachové,

nebo do oranžova. Napsat červené nebylo vůbec přesné. Když si šaty prohlížela, skoro cítila šustění vzácné splývavé látky, francouzsky zvané *crèpe-romain*. „Je to těžší krepová hedvábná tkanina, německé ani české slovo pro tento druh látky nemáme, vysvětlila jí maminka. Francouzština je jazyk módy a velkého světa,“ říkala. Proto si Rézi začala francouzská slova zapisovat. Jen tak. Pro sebe. Aby měla trochu přehled.

Maminka přišla až pozdě večer. Unavená, ale v dobré náladě. Vyptávala se na školu. Rézi teď na podzim začala chodit do měšťanky a tam bylo všechno nové. I spolužáci. Vlastně hlavně spolužáci. Než maminka prostřela k večeři, Rézi z její pracovní brašny vytáhla a uložila nitě, jehelníčky, náprstky, nůžky, metr, mastek a špendlíky. Zbytky látek pěkně poskládala, aby se nemačkaly.

Maminka byla podomní švadlena. Ne lecjaká, výborná. Zákazníci si ji nemohli vynachválit. Přešívala šaty v rodinách po celém Žižkově. Však se také vyučila ve slavné krejčovské dílně ve Vídni. Ještě za císaře pána. Předtím, než poznala tatínka. Po svatbě se rodiče odstěhovali do Prahy. Tatínek tady dostal velmi dobré místo. A byli přece Češi! Už šest let měli svůj vlastní stát! A moudrého pana prezidenta.

Když maminka brala do ruky lžíci, Rézi si všimla, jak má nateklé prsty. A unavené oči. Rézi dobře věděla, že kdyby maminka měla šicí stroj, prsty by jí tolik neotékaly a oči nepálily. Kdyby měla šicí stroj, mohla by šít doma a nechodit po lidech. Zařídila by se pro sebe. To by bylo báječné! Všechno by bylo mnohem snazší. Jenomže šicí stroj stál hotové jmění.

Rézi nechtěla, aby maminka byla unavená. Beztoho bývala často smutná. Od té doby, co přišlo to strašné psaní, ve kterém stálo, že tatínek zmizel na italské frontě, se skoro neusmála. Rézi si tatínka pamatovala jen maličko. Vlastně ho znala hlavně z velké svatební fotografie, která visela nad maminčinou postelí. Byl to dobrý a poctivý člověk, uměl vzít za práci, takhle to maminka říkala. A taky byl hezký, Rézi se moc líbil. Oči měla po něm, jak bylo z fotografie zřejmé.

„Představ si, Rézi, Andulka od Schönpflugů se vdává. Stěhuje se do Plzně. Přenechala mi úklid v Labutím domě,“ prozradila jí maminka, když dojedly. Byla to tak dobrá zpráva, že se maminka dokonce usmívala. Opravdu se usmívala! Když bude dost peněz, mohla by Rézi poslat do školy pro slečny sekretářky. Pokračovací živnostenská škola, hned jak Rézi ukončí měšťanku. Bude mít jistou práci v kanceláři, nebo dokonce v úřadě, bude pracovat hezky v teple a bude pod penzí. Nikdy nebude mít rozedřené ruce a nebude jí při práci zima, těšila se v duchu. Ale dcerce svůj plán zatím neprozradila. Na to je čas.

Rézi nadšením povyskočila na židli. „V Labutím domě? Na Starém Městě? V tom nádherném domě s tou slavnou kavárnou?!“

Tak se mezi lidmi říkalo výstavnímu domu, který se nacházel v samém centru Prahy nedaleko Národní třídy. (Ano, Národní, už ne Ferdinandovy!) Celé přízemí domu zabírala proslulá moderní kavárna. Café Skalský. Chodívali do ní slavní lidé. Umělci, spisovatelé, malíři, herečky v přepychových šatech, nalíčené, s růží na rtech... Vchod do domu a kavárnu lemovaly velké reliéfy labutí s krásnými štíhlými krky. Zadumaně se skláněly k příchozím a daly tak domu jméno.

Z kavárny zvečera zářilo opravdové elektrické světlo. Tak jasné světlo v domě Rézi ještě nikdy neviděla. Uvnitř byla kolem stolů z drahého leštěného dřeva rozestavená pohodlná křesla. Vypadalo to tam docela jako na zámku. Číšníci v přísných fracích s kamennými výrazy ve tváři a stříbrnými podnosy v rukou neslyšně proploovali mezi hosty, které zdravili nejen slovy, ale i úklonem hlavy. Rézi trochu připomínali zakleté krkavce.

S maminkou kolem domu procházely mnohokrát, ale do kavárny Rézi vždycky nahlížela jen po očku. Nechtěla, aby si hosté nebo číšníci všimli, že se dívá. Lidem se obvykle nelíbí, když je někdo pozoruje. Zvláště bohatým se nelíbí, když je pozorují chudí. Ale tohle Réza chápala. Sama by nikoho nechtěla obtěžovat. A když se na ni někdo chvíli díval, byla celá nesvá. Do Café Skalský navíc chodili na kávu nejen bohatí, ale také slavní lidé. Tedy bohatí a zároveň slavní. Jejich jmění a popularita přitahovaly pozornost samy o sobě, tak tomu je u majetku a slávy vždycky.

Kávu v Café Skalský nalévali do malých porcelánových šálků. Podávali tam zlatavé nápoje v broušených sklenicích, vzácná vína a neuvěřitelně lákavé zákusky. A teď se Rézi jistě dostane dovnitř do domu! Stěny ve vstupní hale jsou prý vykládané mramorem!

„Maminko, prosím vás, mohla bych vám pomáhat? Ať můžete šít. Alespoň občas...”

Maminka se usmála. „To víš, že ano. Ale drhnutí schodů je dřina. Uvidíme, jak to vyjde.”

Rézi byla nadšená. I ona měla svůj plán. Ale mamince ho neprozradila. Na to je čas.

LABUTÍ DŮM

Trvalo přesně tři týdny, než měla maminka tolik šití, že požádala Rézi, aby šla místo ní do Labutího domu umýt schody. Jen musí drhnout pořádně, aby byli v domě spokojení a hlavně aby o tuhle dobrou práci nepřišly, kladla jí na srdce. Za dva úklidy v týdnu dostanou deset korun. To už jsou nějaké peníze.

Rézi se do Labutího domu moc těšila, ale trochu se i bála. Ještě nikdy nebyla v tak vznešeném a krásném prostředí. Z domova vyrazila s předstihem, chtěla mít jistotu, že přijde včas. Nakonec přišla mnohem dřív, než bylo domluveno. Stála u domu a rozhlížela se. Co teď? Má už zaklepat? Nebo raději ne? Aby to nevypadalo, že do práce nechodí, jak se jí líbí.

Rozhodla se, že počká. Několikrát nesměle prošla tam a zpátky kolem kavárny. Pokaždé přitom velkými okny po očku nakoukla dovnitř.

Kavárna byla touto dobou poloprázdná. U stolku nejblíže k velkému oknu seděly tři dámy v odpoledních šatech. Upíjely kávu z maličkých koflíčků a zaujatě o čemsi hovořily. Jedna z nich kouřila! Bylo to poprvé, co Rézi viděla kouřit ženu. Na Žižkově kouřili výhradně muži. Aspoň Rézi tam nikdy ženu kouřit neviděla. Dáma v kavárně měla cigaretu umístěnou v elegantní dlouhé špičce. Když mluvila, rozhazovala rukama a špička se míhala nad stolem. *Páni, jak asi chutná opravdová káva z těch malinkatých šálků?* uvažovala Rézi. Jistě báječně. *Ale třeba jednou, až budeme mít šicí stroj, třeba jednou s maminkou vyděláme hodně peněz. Potom sem spolu zajdeme,* pomyslela si Rézi.

Když zvon kostela Panny Marie Sněžné začal odbíjet čtvrtou a Rézi vykročila k domovním dveřím, prohnal se kolem ní vytáhlý chlapec. Trochu utopený v příliš širokém odřeném kabátě. Zpod zvednutého límce mu vykoukaly neposlušné tmavé vlasy. Spěchal tak, že Rézi skoro porazil. Musela se opřít zády o dveře, aby neztratila rovnováhu a nespadla. Ale nedala se tím hrubiánem vyvést z míry. Její první den v práci v Labutím domě nemohl nikdo pokazit. Otočila se a opatrně se chopila klepadla. I to mělo tvar dvou labutích krků, které se navzájem dotýkaly zobáky. Otevřel jí domovník. Ukázalo se, že je to opravdu vlídný starý pán, jak ji ujišťovala maminka. Přivítal ji a ukázal kumbál, kde je uložené koště, rejžák, hadr a kýbl a vůbec všechno, co by mohla potřebovat.

S úklidem Rézi začínala přirozeně v nejvyšším pátém patře, kde byly nájemní byty. Než se pustila do práce, nedalo jí to a oknem vykoukla do dvora. Z té výšky se jí málem zatočila hlava. Ještě nikdy nebyla tak vysoko. Na upraveném dvoře zahlédla pečlivě posekaný trávník, precizně zastřižené keře a čisté lavičky. Všechno prázdné a tiché. Takové zvláštní... Jako by tu nebyla živá duše. Žižkovské dvorky vypadaly docela jinak. Tam to žilo.

Rézi se sehnula a dala se do mytí. Při drhnutí žulové podlahy uvažovala, kdo asi žije za těmi nádhernými širokými dveřmi z leštěného dřeva. Kolik tam mohou mít pokojů? Pět? Nebo i víc? Dodneška si Rézi myslela, že s maminkou bydlí ve velkém bytě. Měly pokoj a kuchyni. S nezastíněnými okny a spoustou světla. Většina spolužáček a kamarádů z obecní školy bydlela v menším. Teď si ale Rézi uvědomila, že svět je mnohem větší než Žižkov. Mimo Žižkov může být všechno jinak.

